

Källa: Tidning för Wenersborgs stad och län Datum: 1897-08-23

Bref från Jämtland.

Innehåll: Vesterut till Storlien, öfver gränsen. Du undersköna Merakerdal! Förbi Gudaa, Floren, Hagre. Hell, Hommelvik. Malvik, Ranheim, och Levangen till Trondhjem.

Ut från Åre station gled tåget och for med brusande fart vesterut. Banan går fortfarande längs älfvens norra strand i den dalgång, som begränsas i norr af Åreskutan och Mullfjället, i söder af Renfjället; först passerar den Tegefors hållstation och når därefter Dufed, hvars perrong var öfverfull af kurgäster och turister. Förbi Gefsjö och Ånn med den förtjusande Ånnsjön gick det vidare. Ifrån Enafors station går banan i sakta stigning och framgår öfver en steril fjällplatå med tvinnande skogsvegetation.

Den sista stationen på svenska sidan är Storlien, där ombyte af tåg sker och där man gör en stunds uppehåll.

Vid femtiden gick det norska tåget med norsk tågbetjening och norska vagnar, hvilka dock icke på långt när äro så rymliga och bekväma som våra svenska boggiévagnar.

Kort efter det vi lämnat Storlien bakom oss kommo vi till gränsen, som var betecknad med en ut huggning i skogen och berget. Det "klack till" i hjärteroten på mig. Farväl, mitt älskade fosterland! — hviskade det därinne och jag böjde mig djupt ut ur kupéfönstret för att sända mina fagra fjäll en sista afskedsblick. Det är ett långt pass mellan Storlien och Meraker, och väl är det, ty det är en öfver all beskrifning härlig trakt man genomfar. —

Dess tjusande skönhet kulminerar i den undersköna Merakerdalen, hvilken ingen dödligs penna tillfredsställande kan beskrifva. Vid Merakers station sprungo vi alla ur kupéerna. Det var en hel flock engelsmän, ett gammalt landshöfdingepar från Vestergötland, en jättelik, brunskäggig man i fjällvandrardrägt, och hvilken jag också såg uppe på Skutan, flera unga damer söderifrån m. fl. — Alla sprungo vi fram till räckverket kring perrongen och stodo där, de "femten minuter" konduktören gaf oss, stumma af hänryckning öfver den leende, tjusande dalen därnere med dess glittrande vattendrag, dess rika växtlighet af blommor och löfskog, de täcka små gårdarne, hvarifrån den norska flaggan bredde ut sin röda, lysande duk i solljuset.

En liten fabrik låg därnere i dalen; röken steg högt ur dess svartbrända skorsten. Och så såg jag där för första gången, en norsk kyrka, en liten stilfull kyrka med spetsigt, fint, lätt torn och med två rader fönster öfver hvarandra. — Allt omgärdadt af ändlösa skogshöjder och det himmelshöga Fondfjället med dess kolossala snömassor.

Banan bugtade sig lik en orm högt uppe på randen öfver dalen och tåget gled sakta och dröjande liksom kvarhållet och förtrolladt af skilsmässans smärta ut ur den undersköna oförgätliga dalen.

Vid Gudaa station kommo vi in i Stördalen, hvilken delas i öfre och nedre Stördalen med "sina 4 kirker och 2 prestegjell". Här fingo vi först syn på Stördalsälven, som sedan följde oss troget mil efter mil tills den nådde fjorden.

Vid Hagre låg kyrkan inom synhåll, smäcker och fin; en landtgård sågs där ock med poppelallé och veranda, skuggad af vildvin. Nu gick banan i stark lutning nedåt och det blef allt mer och mer sydländskt: landskap och vegetation- På perrongen stod en grupp norska soldater i sina svarta pickelhufvor, en liten flicka gick fram och åter med ett par stora, hvita, underliga blommor i handen. Hvad heter blomman? — frågade jag. Fjärulfruel — svarade barnet. Hvad kostar den? — Som de selv vil ge! —

Vid Hommelvik var härligt! En gren af Trondhjemsfjorden har brutit sig ända bit upp. Här och vid Malvik och Ranheim blef trakten allt mer lik ett kustlandskap. Vågorna bröto upp mot banvallen, sprängd invid bergsfoten, vattnet vidgades allt mer, öar och skär syntes därute; fiskmåsar och äjdrar kretsade i vida ringar längs stränderna och aftonsolen lyste på deras hvita vingar. Ett och annat segel gled drömmande på sjungande, hafsgreen våg.

Härliga haf! Hvad jag älskar dig !!! — Mitt hjärta vidgades vid din åsyn!!!-----

I Levangen var det lifligt. Af velocipeder vimlade det på landsvägen, af segelbåtar i fjorden. Slätterfolkets måleriska grupper syntes på den afmejade, doftande ängen, i trädgårdarne lyste röda rosor, i parker och alléer stodo lind och alm, björk och al i broderlig sämja och långt ut i hafvet sjönk solen i rosigt skimmer, just då vi körde in på banvallen i det gamla minnesrika Nidaros, numera Trondhjem.

En norsk-norsk dame, behaglig och intelligent, var mig där till mötes, hälsade mig välkommen till "byen" och ledsagade mig till ett litet hemtrefligt privathotell på Nordre gade, där den allt för välmenta värdinnan bjöd mig en bädd, pösande af väldiga äjderdunsbolstrar både öfver och under. Detta var väl starkt i 35 graders hetta och med rummet åt solsidan. — Men den som snart schasade bort alla äjdrarne, hvarendaste en, det var allt jag! —

Morgonen därpå tog jag mig en promenad till Vor Frue kirke, öfver "torvet" och upp åt Kongens gade, där min älskvärda norska fru bodde med man och barn. —

Dessa snälla, vänliga människor voro nu, under de två dagar jag vistades i Trondhjem, outtröttliga att följa mig staden och trakten rundt, visa mig allt och grundligt beskrifva allting för mig.

Först togo vi oss en liten promenad på de mera besökta gatorna. Som man vet ligger det gamla Nidaros på en halfö, danad å ena sidan af Nidälfven, å andra af Trondhjemsfjorden.

Ståtliga, skogklädda höjder begränsa "byen" i norr och söder, i vester ligger fjorden och i öster synes fortsättningen af dalen, där järnvägen, i bugtande linier, går inåt landet.

Den första grundläggaren af staden var Kong Olav Trygvesøn, som 997 nära utloppet af Nidälfven lät bygga en kyrka och en kungsgård och därmed framkallade uppförandet af flera gårdar längs älfven. Stallet låg mycket centralt i Throndelagens mäktigaste bygder. Men ändock förföll "Kong Olavs Byanlaeg" efter hans död. Under Olav Haraldsson måste därför byen grundläggas på nytt. Han bygde också en kungagård och en kyrka och efter hans död (1030) synes staden ha gått raskt framåt. —

Kl. 12 öppnades Domkyrkans portar och den kö, som, i afvaktan därpå, bildats därute, fick nu slippa in och bland dessa personer återsåg jag flera af mina reskamrater från Åre.

Väl minnes jag hur hänryckt jag var vid åsynen af såväl Upsala som Lunds domkyrkor, men den enkla, stilrena och imponerande skönhet som Trondhjems domkyrka ensamt besitter öfverväldigade mig helt och hållet. Den är ju också ansedd för att vara det praktfullaste och märkvärdigaste tempel i nordén, och det finnes ju intet af hvad våra förfäder frambragt af arkitektur som har väckt så stor uppmärksamhet bland utlänningar som detta nationalmonument, såväl på grund af dess storlek som dess fina arkitektoniska skönhet.

En underlig, vek, andäktig stämning grep mig med oemotståndlig makt och jag sjönk ned på en bänk och bad ur mitt hjärtas djup en brinnande bön för mina älskade, hvilka nu af tid och rum voro långt skilda ifrån mig, men som jag dock kände nu voro mig så nära.

En jätteafbildning af Thorvaldsens Kristus såg jag här ock. Jag såg originalet härtill i somras i Köpenhamn i Thorvaldsens museum och nu liksom då — stod jag hänryckt af detta det härligaste konstverk jag sett. —

Ena hälften af kyrkan, som i århundraden legat i ruiner, repareras nu och där arbetas det med jättekraft från morgon till kväll.

Den måste blifva oförlikneligt storartad, då den en gång blir färdig och fullt återsteld i sin forna öfverväldigande skönhet och prakt. Tre gånger måste jag gå igenom, innan jag kunde slita mig lös därifrån.

Ändtligen kom jag loss och styrde vi — efter intagen middag, som bestod af den läckra norska fisken "uer" och "kveter" — kosan uppåt höjderna söder om staden. Forbi Ihlevolden och Tivoli bar det och uppför en väldigt hög, brant backe, Stenberget kalladt. — Nu skall jag säga man blef tränad så det förslog! - Till venster togo vi af åt "Åsevejen". Härifrån hade vi den mest vidsträckta och storartade utsigt öfver staden med omnäjd samt fjorden, i hvars midt den lilla Munkholmen (förr ett kloster) låg med sina höga murar.

Hvad man vid första ögonblicket ser är att Trondbjem är en sjöstad, en af de mäst betydande i nordén. Vågbrytarnes samtliga längder lära utgöra 1.400 meter och kajerna äro inalles öfver 3 kilometer långa. Fiskbodas eller s. k. bryggors ligga tjugtals sida vid sida och kanta stränderna. Och ute på reddén ligga fartyg vid fartyg och båt vid båt.

Vi gingo vidare vägen uppåt, tills vi kommo till det gamla historiska Svartzberget och Blyberget, där fordom "Bagler och Birkebener" haft sina heta sammandrabbningar. Nu ligger i dess närhet den fredliga Volumsgården, där en minnessten är rest åt Carl XIV Johan, se'n han for här på sin kröningsfärd till Trondhjem. På återvägen satte vi oss på en omnibus vid Ihlevolden och foro genom bela staden ut öfver broarne till en liten förstad som kallas Bokbelandet och Rosenborg. I dess närhet ligger den täcka lilla Hladekyrkan och speglar sig i fjorden. Dagen därpå såg jag Stiftsgården, där Kungen numera bor då han besöker Trondhjem, Thomas Angells (den store välgöraren) hus, Tordenskioldsstatyn m.m. m.m. samt Kristianstads fästning, som ligger på en ansenlig höjd norr om staden och med en härlig utsigt.

Fästningen uppbyggdes af normmännen 1568 under det svenskarne lågo instängda i staden. Här satt Kristian den femtes berömde minister Griffenfeld fången i 18 år.

Nu voro murarne vittrade och frätta af tidens tand, gräset hade vuxit högt på vallarne; i dess skugga lågo två unga soldater. Den tredje gick på post uppe på en liten platform på själfva

vallen, för att vaka öfver byen. — En lång rad af klumpiga kanoner stodo nu i fredlig hvila där uppe.

Må aldrig dessa svarta vidunder någonsin spela mer! — Och må aldrig ett svenskt örlogsfartyg, annat än i fredlig afsigt, behöfva synas i fjorden därute!

Mycket mer kunde jag ha att säga om mitt besök i Trondhjem, men jag anser att mina ärade Herrar Redaktörer från Luleå till Kristianstad ej ha plats för mer. —

Alltbå slutar jag och det med en liflig uppmaning till mina läsare att företaga samma lilla tur som jag gjort. Varen vissa på att I ej fån skäl att ångra Er! —

N. v. P.